3e Jaargang No. 12 - December 1948

HUMANITAS

ORGAAN VAN DE STICHTING VOOR MAATSCHAPPELIJK WERK OP HUMANISTISCHE GRONDSLAG

REDACTIE: P. C. FABER en J. BOETJE - Medewerkers: Mr L. A. Donker, Mr R. Friedman-v. d. Heide, E. Geerts, Dr F. Grewel, F. R. de Geus, Dr G. Th. Kempe, D. Q. R. Mulock Houwer, H. Ploeg Jr, Dr A. Querido, Mr B. v. d. Waerden, e.a. Adres Redactie en Administratie: Stadhouderskade 139, Amsterdam-Z. Telef. 98665. Gem. Giro S 602.

VOOR DE STIEFKINDEREN VAN ONS VOLK

Het was onder deze titel dat de bekende Amsterdamse predikant, ds Buskes, in „Het Vrije Volk" van 19 October 1946 een artikel schreef.

Hierin wekte de schrijver op tot hulpverlening aan de vele voogdijkinderen in ons land, die een hecht gezinsleven moeten ontberen.

„De stiefkinderen van ons volk" vragen thans opnieuw onze speciale aandacht in verband met de grote loterij, die wij hebben georganiseerd ten dienste van ons fonds „Gezinsverpleging". Juist in deze dagen, nu een begin met deze lotenactie is gemaakt, dachten we weer heel sterk aan het genoemde artikel van ds Buskes en we hebben het nog eens nageslagen.

„Deze duizenden slachtoffers van een geschonden wereld", lezen we, „zijn aangewezen op de zorg der verenigingen, welke zich ten doel stellen, de voogdij over hen te aanvaarden, een taak, die wij alleen kunnen vervullen met hulp van een leger pleegouders, die bereid zijn, deze kinderen in hun gezinnen op te nemen. We denken daarbij vooral aan de niet-Roomse, wil men, aan de in de ruimste zin van het woord, Protestantse kinderen uit de arbeiderswereld, die in de draaikolk van misdaad en verwording dreigen onder te gaan. Die zijn, willen we hen niet definitief afschrijven, aangewezen op de zorg van de arbeiderswereld. Het gaat hier om vlees van ons vlees en bloed van ons bloed. Het zijn de kinderen van ons volk. Het zijn de kinderen van de arbeiderswereld."

De schrijver eindigde: „Zullen wij hen aan hun lot overlaten? Of zullen we verstaan, dat het onze roeping is, deze kinderen op de meest menselijke wijze te reclasseren en hen zo voor algemene ondergang te bewaren?"

Een treffend, een juist artikel, een hartekreet.

Maar zoals het vaak met een hartekreet gaat, een tastbaar resultaat, een aanmelding op grote schaal, is er niet op gevolgd.

Waarom niet? Wel, omdat de organisatie in „de arbeiderswereld" ontbrak, of althans nog niet sterk genoeg was, om vorm en inhoud te geven aan wat op zo treffende wijze als taak werd gesteld ten opzichte van „de stiefkinderen van ons volk".

Nu is die organisatie er wèl: het is „Humanitas", onze vereniging voor maatschappelijk werk op humanistische grondslag! In, wat ds Buskes noemde „de arbeiderswereld" (dit begrip wensen wij zo ruim mogelijk te nemen) kan thans organisatorisch vorm en inhoud worden gegeven aan dit maatschappelijk werk. Men behoeft er in dit nummer maar op na te lezen hetgeen één onzer Rotterdamse medewerkers schrijft over het werk van „Humanitas" in een arbeiders-wijk van deze grote stad.

„Humanitas" gaat ook een begin maken met gezinsverpleging voor „de stiefkinderen van ons volk". Het hiertoe reeds gevormde fonds zal door het welslagen van onze grote loterij (nietwaar vrienden en vriendinnen van „Humanitas"?!) nog aanmerkelijk worden uitgebreid. Bescheiden beginnende, ook met dit onderdeel, zal de gezinsverpleging in het bevolkingsdeel, dat wij willen en moeten bereiken, zich gestaag uitbreiden, omdat niet algemene — goedwillende — oproepen, maar een hechte organisatie, geworteld in de arbeiderswereld in de ruimste zin van het woord, er de grondslag van vormt.

In die wereld thans op het terrein van de onderlinge sociale arbeid organiserend en stuwend op te treden, is de eerste taak, waarvoor we ons gesteld zien, en die we bezig zijn te volbrengen.

Ook hier zal zich de ontwikkeling voltrekken, als op ander maatschappelijk terrein tegen de tijd der eeuwwisseling het geval was:

Van hartekreet tot concrete arbeid —
Van utopie tot werkelijkheid!

Maar ook nu — evenals toen — zal dit niet mogelijk zijn zonder over te gaan tot het opwekken en winnen van vele honderden en duizenden, die het werk moeten steunen, schragen en voorwaarts dragen.

Dus: Propaganda gemaakt voor ledenwinst — aan het werk voor versterking van onze financiën door lotenverkoop, met als eerste doel: „een veilig tehuis voor veel „stiefkinderen van ons volk".

J. B.

Voor onze gezinsverpleging:

Koopt en verkoopt

„Humanitas"-Loten!

★ ★ *Uit de praktijk* ★ ★

Jan Verandergaarne en Marie Neem-'t-niet-zo-nauw hadden indertijd ten overstaan van de Ambtenaar van de Burgerlijke Stand verklaard, dat zij elkander wederkerig als echtelieden aanvaardden en dat ze getrouwelijk zouden nakomen de verplichtingen, die de Wet aan het huwelijk verbindt.

Waarschijnlijk waren zij beiden op de dag des huwelijks bezield met de beste voornemens en was op die dag de overeenstemming heel groot. Heel lang duurde die overeenstemming niet en van de voornemens der echtelieden kwam niet veel terecht.

Jan verliet Marie en na enige jaren gescheiden te hebben geleefd, was nu de echtscheiding tot stand gekomen.

Natuurlijk was nu de vraag aan de orde, wat er met de kinderen der echtelieden diende te geschieden. De rechtbank moet na familieverhoor de beslissing nemen, maar, aangezien er nog al wat haken en ogen waren, vroeg de rechtbank advies aan de Voogdijraad en aan Piet de Fries werd, als lid van de Voogdijraad, verzocht een onderzoek in te stellen.

Heel gemakkelijk was de zaak niet.

Marie Neem-'t-niet-zo-nauw was al eens eerder gehuwd geweest. Haar eerste man had Nederland verlaten en was nu Amerikaan. Uit dit huwelijk was een meisje geboren, dat wel de naam droeg van de eerste echtgenoot van Marie, maar toch niet diens dochter was. Ze was een dochter van de tweede echtgenoot van moeder, Jan Verandergaarne.

Van haar eerste man was Marie gescheiden en na de scheiding was een tweede kind geboren, dat ook Jan tot vader had, maar niet diens naam droeg. Dit kind — een jongen — droeg de achternaam van Marie.

Het huwelijk tussen Marie en Jan was gevolgd. Uit hun huwelijk was een jongen geboren. Jan had zijn vrouw verlaten en Marie was gaan samenwonen met weer een andere man.

Uit die samenleving waren geboren twee kinderen, die nog de naam droegen van Jan, maar niet diens kinderen waren. Van het derde kind, nu enige weken oud, betwistte hij de wettigheid. Waarschijnlijk zal zijn eis worden toegewezen en dit derde kind zal dan niet langer Jans achternaam dragen, maar ontvangen de naam van moeder Marie.

Jans echte kind was bij hem thuis. Hij wilde gaarne met de voogdij over die jongen worden belast. Met zijn dochter, die volgens de natuur wel zijn dochter was, maar volgens de wet de dochter van de Amerikaan, was het geheel verkeerd gegaan. Zij was indertijd onder toezicht gesteld en nu geplaatst in een inrichting.

Jan Verandergaarne had een niet gemakkelijk leven achter de rug. Als jongen was hij in het Amsterdamse Observatiehuis terecht gekomen. Later was hij ter beschikking van de Regering gesteld en de Rijks-Opvoedingsgestichten te Doetinchem en te Leiden hadden hem als pupil — een niet-gemakkelijke pupil — gehad. Na meerderjarig geworden te zijn, was hij nog een paar maal met de Justitie in aanraking gekomen en enige gevangenissen had hij van binnen leren kennen.

Als bouwvakarbeider verdient hij nu zijn brood. Hij is niet weer getrouwd, maar heeft wel een vrouw, een jonge vrouw van 25 jaar, die kort geleden moeder is geworden. Dit kind, dat Jan tot natuurlijke vader heeft, draagt weer niet diens naam — Jan is niet gehuwd — maar de naam van Jan's concubine.

De twee kinderen uit het eerste huwelijk van Marie zijn haar toegewezen; van de drie kinderen uit het huwelijk met Jan zullen, naar alle waarschijnlijkheid, de twee jongsten ook haar tot voogdes krijgen. De oudste van deze drie blijft bij Jan en Jan zal wel met de voogdij worden belast.

Of dit de beste oplossing is voor de kinderen vraagt misschien de lezer? Volgens de huidige wetten is geen andere oplossing mogelijk. Na echtscheiding wordt òf de vader òf de moeder met de voogdij belast. De voogdij opdragen aan een derde, hetzij een particulier, hetzij een vereniging, is volgens de wet niet mogelijk.

Mogelijk is slechts de benoeming van een gezinsvoogd(es) en afwachten, hoe de situatie zich zal ontwikkelen in het gezin van Marie Neemt-'t-niet-zo-nauw en van Jan Verandergaarne.

Misschien blijkt over enige tijd nodig en mogelijk de ontzetting uit de, of de ontheffing van de voogdij van Marie of Jan, of van Marie en Jan.

Dan worden de kinderen van Marie en Jan voogdijkinderen en dan zal getracht worden door her-opvoeding nog te herstellen, wat door Jan en Marie door hun gebrek aan verantwoordelijkheidsbesef werd bedorven!

PIET DE FRIES

Onze Oostenrijkse kinderen

Ter inlichting van onze afdelingsbesturen en medewerk(st)ers die zo'n actief aandeel hebben genomen in de verschillende werkzaamheden met betrekking tot het plaatsen van de Oostenrijkse kinderen, publiceren we hieronder enkele belangrijke gedeelten uit het rapport, uitgebracht in verband met het tweede transport.

We doen dit ook, omdat ons nog wel eens vragen bereiken, die in het hieronder gepubliceerde worden besproken.

Vanzelfsprekend gaat het hierbij om een algemeen beeld, omdat op vijfhonderd kinderen zeker wel eens een geval kan voorkomen, waarvan men — en dan soms nog bij oppervlakkige beschouwing — kan vragen: Is het wel nodig, dat dit kind uitgezonden wordt?

Bij de duizenden Hollandse kinderen, die na onze bevrijding naar het bevriende buitenland gezonden werden, is zeker ook wel eens een „vergissing" voorgekomen.

Uit het onderstaande blijkt, dat ook thans weer een nuttig en noodzakelijk werk van internationaal medeleven door ons is ter hand genomen, waarvoor we alleen maar dankbaar mogen zijn, dat we het mee uitvoerden.

Op de vele vragen, die ons bereiken over een derde transport, kunnen we het volgende mededelen.

Het ligt inderdaad in de bedoeling nog een derde groep te laten overkomen, maar niet meer deze winter. Dit in verband met kleding- en dekkingmoeilijkheden. In het vroege voorjaar hopen we deze groep te laten overkomen. Onze besturen kunnen hiervoor reeds adressen verzamelen. Te zijner tijd volgen nadere mededelingen.

Ook berichten betreffende de terugreis van de kinderen, die thans in ons land verblijven en op 24 Januari zullen vertrekken, volgen nog. Wel kunnen we u reeds mededelen, dat we die afreis zo mogelijk op één dag zullen doen plaatsvinden. De grote bagage zal dan vooruit dienen te worden opgezonden naar een door ons op te geven plaats. Instructies hierover wachte men af.

J. B.

Hier volgen nu enkele gegevens uit het rapport over de thans in ons land verblijvende groep kinderen:

Uitzending noodzakelijk? Op het eerste gezicht was de indruk nogal bedroevend. Na enkele dagen herstelden zich de kinderen, die allen zeer jong waren (de oudste circa 12 jaar) van de reisvermoeienissen en zagen zij er iets beter uit. Toch zijn deze kinderen over het algemeen noodlijdend. Ook de huid toonde bij veel kinderen tekenen van tekortkomingen in de samenstelling van het gebruikte voedsel. Dit is de mening van de kamparts, die de kinderen stuk voor stuk onder handen heeft gehad.

Volgens de geneesheren, die de kinderen in Oostenrijk onderzochten, was de uitzending „sehr nötig".
496 kinderen zijn ondervoed (3e graad).

4 kinderen zijn ondervoed tussen 2e en 3e graad.

Als wij verder de kinderkaarten, die in Wenen door de artsen werden ingevuld, nagaan, dan blijkt, dat de kinderen lijden, o.a. aan: ondervoeding, abnormale vermoeidheid, bloedarmoede, zij zijn te lang voor de leeftijd of te slecht ontwikkeld, rachitisachtig. Veelal hebben zij slechte gebitten en er zijn veel brilledragers bij; het gewicht is in vele gevallen beneden normaal.

Milieu. Ons wordt nogal eens gevraagd, uit welk milieu onze kinderen komen. Daarom geven we de volgende gegevens:

Uit hoofdarbeidersgezinnen	85	kinderen
„ handarbeidersgezinnen	296	„
Gezinnen: moeder kostwinster	104	„
Onvolledige gezinnen en/of opgevoed door anderen	11	„
Wezen	4	„
Vader dood of vermist	77	„
Moeder dood	4	„
Moeder ziek	14	„
Vader invalide	17	„
Alles verloren door bombardementen of uitgeplunderd	22	„
Vader in Russische gevangenschap	5	„
„ door oorlogshandelingen verminkt	2	„

In 123 gevallen werd medegedeeld, dat de toestand thuis heel arm was.

De kleding. Deze was heel slecht en armelijk. Op onze vraag aan de Oostenrijkse vrienden, die het transport mee naar Holland brachten, of dit zo was, of dat de mensen in Oostenrijk de kinderen zo slecht gekleed naar Holland stuurden, in de hoop, weer een goed gekleed kind thuis te krijgen (hier brachten we een vraag over, die ons wel eens door pleegouders wordt voorgelegd), kregen we een verbaasd antwoord. Er zijn geen kleren en ondergoederen in Oostenrijk. Die „slechte" gedachte kan en mag niet toegedicht worden aan de Oostenrijkse vrienden.

Plaatsing over het land. Ten slotte geven we hieronder een overzicht, hoe de 506 kinderen over de provincies en de grotere steden verdeeld zijn:

Groningen (stad)	18	kinderen
Groningen (provincie)	5	„
Friesland	14	„
(waarvan in Leeuwarden 5)		
Drente	4	„
Overijsel	28	„
Gelderland	34	„
(waarvan in Arnhem 10 en 1 in ziekenhuis Nijmegen)		
Utrecht (stad)	28	„
Utrecht (provincie)	17	„
Noord-Holland (zonder Amsterdam)	132	„
(waarvan Haarlem 26, Hilversum 17, Alkmaar 13)		
Amsterdam	86	„
Zuid-Holland (zonder R'dam, Den Haag en Leiden)	32	„
Rotterdam	43	„
Den Haag	36	„
Leiden	17	„
Zeeland	3	„
Noord-Brabant	5	„
Zuid-Limburg	4	„
Totaal	506	kinderen

ONZE LOTERIJ

Het „Verlotingsbulletin", speciaal mededelingenblad over onze verloting, is reeds in het bezit van onze afdelingen en plaatselijke vertegenwoordigers(sters) voor onze lotenverkoop.

Onze voorzitter, mr dr J. in 't Veld, schrijft er onder meer in:

„Hoe belangrijk deze verloting voor ons werk is, behoef ik wel niet uiteen te zetten. Onze regelmatige inkomsten zijn thans gelukkig voldoende, om het apparaat van „Humanitas" in stand te houden. Hoe belangrijk dit ook is, wij mogen daarmee niet tevreden zijn. Op het te verrichten werk komt het immers in de eerste plaats aan. En nu zijn wij uiteraard niet blind voor het vele en belangrijke werk, dat door onze afdelingen reeds wordt verricht, maar wij moeten erkennen, dat er nog ernstige leemten zijn, terreinen, waarop wij ons, door het gebrek aan geldmiddelen nog niet hebben kunnen begeven.

Het meest hindert ons, dat wij vrijwel nog niets hebben kunnen doen aan de toch zo dringend nodige kinderbescherming. Wij zouden tehuizen willen gaan exploiteren naar moderne opvatting, wij willen graag kinderen onderbrengen in gezinnen, van welke wij een deugdelijke opvoeding in onze geest verwachten.

Van die tehuizen zal voorlopig nog wel niets komen; dat zijn luchtkastelen, waarvan wij alleen nog maar durven dromen.

Maar het tweede — het onderbrengen van kinderen in gezinnen — is een mogelijkheid, die wij, door een slagen van de verloting, binnen het bereik kunnen brengen. Er is geld voor nodig, want de verpleegkosten moeten een kwartaal worden voorgeschoten. Pas aan het eind van het kwartaal kunnen zij aan het Rijk worden gedeclareerd. Maar met een tienduizend gulden kunnen wij in ieder geval een begin maken. En eenmaal op gang, groeit het wel verder.

Daarom **moet** onze verloting slagen. Het begin is al goed: prachtige prijzen werden ons gratis ter beschikking gesteld. Zorgt gij nu, dat alle loten vlotverkocht worden."

Verder geeft de „Verlotingsthermometer" aan, dat er reeds 35.000 loten werden geplaatst. Inmiddels is dat aantal weer gestegen. We stevenen op de 50.000 aan.

Uit de berichten, die ons bereiken, blijkt, dat, waar men met de loten werkt, ze vlug van de hand gaan. Geen wonder — gezien de fraaie prijzen en het doel: Gezinsverpleging van voogdijkinderen.

Zendt ons uw bestellingen. Levering in boekjes van 25 stuks. Prijs 25 cent per lot. Alom in den lande onze loten verkocht, dit kan, want:

„Humanitas"-vrienden, allen werken zij
voor de grote „Humanitas"-loterij.

HOE „Vreewijk" WERKT

Als voorzitter van de onderafdeling „Vreewijk" afd. Rotterdam, zij het mij vergund ten opzichte van de werkwijze in onze afdeling iets te vertellen. In Humanitas kan men regelmatig lezen het verzoek vooral van de kleine afdelingen: wijs ons de weg, zeg ons hoe wij werken moeten. Het is in dit opzicht van belang, u een korte omschrijving te geven hoe de onderafdeling „Vreewijk" haar taak opvat binnen het kader van de door de Centrale afdeling Rotterdam uitgestippelde richtlijnen.

Beginperiode.

Voor elke nieuwe organisatie blijft het in de beginperiode een tasten en zoeken om de juiste werkmethode te vinden. En dit geldt in het bijzonder voor een vereniging, welke zich ten doel stelt, maatschappelijk werk te verrichten. Immers maatschappelijk werk eist deskundigheid, inzicht in de verhoudingen, kennis en begrip van vele vraagstukken. Vandaar ook m.i., dat vele begunstigers slechts schoorvoetend toetreden, omdat zij een angst hebben een gestelde moeilijkheid niet te kunnen oplossen. In Vreewijk heeft het bestuur getracht een werkmethode te vinden, waardoor de meest eenvoudige vertrouwd wordt gemaakt met ons werk en waar het apparaat zo werkt, dat bijna elk lid in onze gemeenschap een taak heeft te vervullen.

Organisatievorm.

Vreewijk heeft in de eerste plaats een bestuur van 9 personen. Een ieder van deze bestuurders heeft een eigen taak.

Wijkindeling.

De afdeling is ingedeeld in wijken. In elke wijk is een groepshoofd aangesteld. Deze haalt wekelijks de contributie bij de leden op. Het uitkiezen van een groepshoofd is ernstig werk. Het contributie-ophalen zonder meer is niet moeilijk. Wel moeilijk is, wanneer deze functie wordt opgevat, zoals ons bestuur het ziet. Een groepshoofd is de levende schakel tussen bestuur en leden. Hij heeft te luisteren naar klachten en deze door te geven. Hij zorgt voor de goede verhouding en spoort aan tot activiteit.

Contactpunt.

In elke wijk kent Vreewijk een „maatschappelijk werker", een contactpunt. Deze maatschappelijke werker is in de wijk de spil waar alles om draait. Om deze werker heen zijn **per straat** gegroepeerd de **leden.** Elk lid in een straat heeft tot taak te controleren, in welk gezin moeilijkheden gerezen zijn. De volledige gegevens van dit gezin geeft dit lid door aan de maatschappelijke werker. Deze stelt een serieus onderzoek in, en brengt rapport uit aan het bestuur. Het bestuur neemt een beslissing en in gevallen, welke wat moeilijk liggen, wordt de hulp ingeroepen van het Centrale Bestuur. De uiteindelijke bekrachtiging ligt daar.

Propaganda door elk lid.

De leden hebben tot taak de propaganda in de straat, waarin zij wonen te voeren. Zij kunnen folders uitzetten, circulaires verspreiden, contact leggen enz. Voor een ieder is er werk aan de winkel. De een is bestuurder, de ander groepshoofd, de derde is maatschappelijk werker, de vierde werkt mee aan de redactie van een krant, de vijfde organiseert een cursus over maatschappelijk werk, de zesde heeft een busje van Humanitas in huis, de zevende heeft een muziekinstrument en verleent gratis medewerking op onze propaganda-avonden, de achtste is propagandist, de negende is als patroon ingedeeld bij het reclasseringswerk, enz., enz. De vrouwen kunnen verstelwerk verrichten en in gezinnen waar dit dringend nodig is, bijspringen. Kortom niemand behoeft „zonder" te zijn.

De maatschappelijke werker.

De maatschappelijke werker in Vreewijk is in bijna alle gevallen een ambtenaar van de Gem. Dienst van Sociale Zaken. Edoch niet als ambtenaar komt hij in de gezinnen, gebonden aan vaste bepalingen en op schrift gestelde regelen. Integendeel, hij treedt het gezin tegemoet met de uitgesproken bedoeling de wegen te zoeken om de in het gezin gerezen moeilijkheden op te lossen. Hij heeft daarvoor nodig fantasie, tact en de wil om te helpen. En gebleken is, dat de gezinnen, die hulp gevraagd hebben bij Humanitas de maatschappelijke werker waarderen en dankbaar zijn voor de oplossing, welke gegeven werd, juist in de moeilijkste omstandigheden. Deze taak eist de gehele persoonlijkheid. Resultaat wordt eerst bereikt, wanneer het gezin het volle vertrouwen heeft geschonken.

Samenwerking met andere organisaties.

Contact is gelegd met de A.J.C. Overleg is gepleegd om deel te kunnen nemen aan de actie om de nog niet-gegrepen jeugd te organiseren. De A.J.C. gaat voor Humanitas bonte-avonden houden. Alle jeugdigen, kinderen van leden van Humanitas, zijn in een centraal register geregistreerd. Met één oproep kunnen we al deze kinderen bereiken. Op deze jongeren wordt binnenkort een beroep gedaan persoonlijk iets te maken voor het komende St-Nicolaasfeest. Reeds nu zijn een 1800-tal jongeren geregistreerd, zodat ons bestuur, na een fikse propaganda-actie op zijn minst enkele duizenden cadeautjes kan verwachten. De samenwerking tussen A.J.C. en Humanitas zal op de duur het jeugdwerk van de A.J.C. ten goede komen.

Verder is er een goed contact met verschillende verenigingen, o.a. het Instituut v. Arbeidersontwikkeling, de N.V. tot Bestrijding van Alcoholhoudende dranken, het Zuider Volkshuis enz. Gezamenlijk worden in de komende wintermaanden avonden georganiseerd.

Reclassering.

Aan dit werk wordt actief deelgenomen. Het bestuur van het Reclasseringsgenootschap is uitermate dankbaar voor de goede patroons, die Humanitas heeft beschikbaar gesteld. Deze toezichthouders verrichten hun werk serieus en met ambitie. In de gezinnen, waar onze mensen komen wordt dit contact zeer gewaardeerd. Nu komt de ene arbeider bij de andere, niet als de betere bij de slechtere, maar als de mens, die de andere mens de weg wijst naar een betere opvatting van het leven. Het ontbreekt deze mensen aan een doel. Iemand, die deel uitmaakt van een vereniging, dus opgenomen is in een gemeenschap van mensen, die zich een of ander doel in het leven heeft

gesteld, komt er niet zo snel toe een daad te verrichten, welke indruist tegen de gestelde maatschappelijke orde. Humanitas dringt nu door in die arbeiderswijken, waar tot op heden te weinig hulp en steun is verleend. Een grootse taak is hier voor ons weggelegd.

Gezinsverzorging.

Het ontbreekt Humanitas nog aan de middelen om in grote stijl aan dit werk deel te nemen. Maar niettemin heeft ons bestuur verscheidene gezinnen op keurige wijze geholpen, vaak met inschakeling van andere bestaande lichamen, vaak ook uit eigen middelen. Vrouwen, leden van Humanitas hebben hier dikwijls het goede antwoord gegeven en con amore hun hulp aangeboden. Waar een wil is, is een weg. Het antwoord geven: we kunnen niet helpen, komt in Vreewijk niet voor.

Kinderbescherming.

Ook dit werk staat inderdaad nog in de kinderschoenen. Prachtige staaltjes heeft onze afdeling hierbij laten zien. Een vrouw, die onmiddellijk in de psychiatrische inrichting „Maasoord" moest worden opgenomen en geen oplossing wist voor haar drie kinderen, is geholpen door Humanitas. De kinderen hebben een plaats gevonden in de gezinnen van leden van Humanitas en genieten daar een prachtige verzorging. Verscheidene keren is op deze wijze ingegrepen, waardoor de band onderling wordt verstevigd en de gemeenschapsgedachte sterk wordt bevorderd.

Spreekuren.

Tweemaal in de week is er gelegenheid om met klachten en grieven te komen. Er wordt van deze gelegenheid een druk gebruik gemaakt. Serieus worden de gevallen bekeken en onderzocht. Niets wordt aan het toeval overgelaten.

Humanitas in de bedrijven.

Niet alleen wordt in de afdeling de propaganda onafgebroken gevoerd. Dit geschiedt ook bedrijfsgewijs. Leden van Humanitas bewerken hun collega's en maken ze lid, terwijl de contributie in het bedrijf zelf wordt geïnd. Hier is een werkterrein, waaraan elk lid mee kan werken.

Is de kans er om wat kleding, bedden enz te pakken te krijgen, benut dan de gelegenheid en plaats de kleding waar het dringend nodig is. Een enkele keer is er een aanlokkende aanbieding, waarvan de leden onmiddellijk in kennis gesteld worden.

Het bestuur stelt het op prijs, om in alle voorkomende moeilijkheden de leden ter wille te zijn en zij volgt daarom deze methode, dat ze op geregelde tijden de leden persoonlijk bezoeken en op deze wijze het contact verstevigt.

De zieken ontvangen regelmatig thuis een boek. Deze boeken zijn gratis aan Humanitas beschikbaar gesteld door de leden.

Het bestuur meent u op deze wijze een kijk te hebben, hoe Vreewijk werkt. Waar het op aankomt is, dat de besturen van Humanitas idealistisch en enthousiast hun werk verrichten en steeds maar weer trachten nieuwe oplossingen te zoeken. Nodig is: 1e een goede kameraadschap; 2e. een onafgebroken activiteit; 3e. een meeleven van ieder, die lid is van Humanitas.

C. BERKELAAR

(Red.) Het is met grote vreugde dat we het bovenstaande stuk van onze vriend Berkelaar plaatsen. Hier heeft men alweer een zeer duidelijk antwoord op de vraag wat er door Humanitas kan worden verricht. Nu weten we wel dat niet overal de voorwaarden en omstandigheden dezelfde zijn. Maar overal is zeker mogelijk actief naar werkmogelijkheden te zoeken, fris initiatief te nemen. Dat doen ze in Rotterdam-Vreewijk. Een voorbeeld ter navolging!

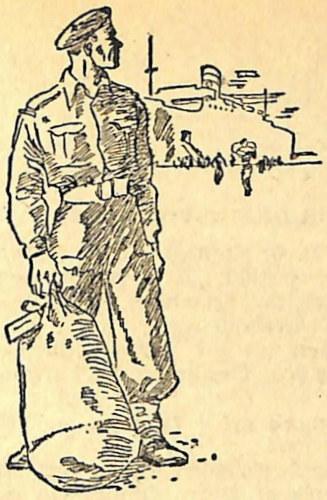

Thuisfront

Humanitas

De werkzaamheden van ons Thuisfront beginnen zich meer en meer uit te breiden. Vooral is het verheugend dat het aantal contacten in Indonesië voortdurend groter wordt.

Een aanvang is gemaakt met lectuurverzendingen; tijdschriften, boeken werden reeds naar verschillende afgelegen buitenposten verzonden.

In vergevorderd stadium van voorbereiding is de uitgifte van een eigen contactorgaan ter verzending naar militairen overzee.

Het aantal plaatsen waar men het Thuisfront-werk gaat aanpakken, is weer met enige uitgebreid; Aalsmeer, Gouda, Epe en Enschede gaan starten. Leeuwarden is begonnen. Rhenen ook.

Gouda deed het op goed voorbereide wijze waarvan we hieronder iets mogen weergeven ter voorlichting van onze andere afdelingen, waar men zich de vraag stelt: op welke wijze pakken we dit werk aan?

In een rondschrijven aan de plaatselijke besturen der initiatief nemende organisaties wordt o.m. gezegd:

„Voor een effectieve werkwijze is een degelijke organisatie nodig. Het komt ons voor dat de volgende 4 punten van overwegend belang zijn:

1. De financiën. 2. De voorlichting. 3. De arbeidsaangelegenheden van teruggekeerden. 4. Het eigenlijke maatschappelijke werk.

De voorlichting moet beogen de militairen een duidelijk inzicht te geven in de toestand zoals die thuis werkelijk is op het gebied van arbeidsmogelijkheden, het terrein van de huisvesting, enz. Dit om ontgoochelingen te voorkomen. Ook voor de achterblijvenden kan voorlichting hieromtrent verhelderend werken. Verder kan het contact onderhouden en de belangstelling gaande gehouden worden door het doorgeven van algemene berichten over gebeurtenissen in onze stad. Voorts is de geestelijke voorlichting van belang.

Samenvattende komt het ons gewenst voor om voor dit practische werk 4 commissies in het leven te roepen, zoals die in punt 1—4 aangeduid zijn. Die commissies kunnen een omvang hebben die de practijk eist. Bijv. kan commissie 4 (M.W.) vooral uitgebreid zijn en zeer zeker ook vrouwen als medewerksters hebben.

De commissies kunnen een voorzitter hebben die zitting neemt in het algemeen bestuur. In verband met het feit dat comm. 4 (M.W.) het eigenlijke terrein bestrijkt van „Humanitas", is het gewenst — ook met het oog op overheveling van gevallen waarbij van nazorg eigenlijk geen sprake meer is, naar „Humanitas" — dat de voorzitter van deze comm.

VAN BOEK EN PERS

HANDLEIDING VOOR GEZINSVOOGDEN.

Indertijd schreef mr W. P. C. Knuttel, kinderrechter te Amsterdam, een werkje, getiteld: „Kinderrecht voor de Maatschappelijk Werker", dat verscheen bij de Uitgeverij De Driehoek te 's-Graveland (prijs *f* 3,50).

Een tweetal hoofdstukken uit dit werkje zijn nu onder de titel „Handleiding voor Gezinsvoogden" afzonderlijk verschenen.

Het boekje, dat 32 pagina's groot is, moet in het bezit zijn van elke gezinsvoogd.

Een Handleiding voor Gezinsvoogden was er niet en deze handleiding moet welkom zijn: „Onmisbaar en zonder bezwaar aan te schaffen voor allen, die als gezinshoofd werkzaam zijn", zegt de uitgeefster in een propagandakaart. Jammer, die vergissing van gezinshoofd en gezinsvoogd, maar de bedoeling is goed.

De prijs bedraagt *f* 0.50, per 100 exemplaren *f* 0.45.

Een handleiding was er niet, schreven we. In 1936 echter heeft de Vereniging van Modern Georganiseerde Gezinsvoogden te Amsterdam (voorloopster van „Humanitas") een boekje uitgegeven, geschreven door de toenmalige secretaresse van de vereniging mevr. S. F. Wibaut—Bastert: „Over Jeugdbescherming". Dit boekje — 48 pagina's groot — is min of meer verouderd, maar nog altijd lezenswaard. Mevr. Wibaut voert een vaardige pen. Wij hebben als erfgenaam van de Vereniging van Modern Georganiseerde Gezinsvoogden nog enige exemplaren over. Ze worden gratis verstrekt. Aanvragen bij het Centraal Bureau.

P. C. F.

Dr F. S. Meyers: Inleiding tot de sociale psychiatrie. Rotterdam. Uitg. Mij. W. L. en J. Brusse N.V.

De psychologie van de menselijke samenleving verheugt zich eerst sinds enkele tientallen jaren in de belangstelling van psychiaters en psychologen. Eerst nadat de individuele psychologie en psychiatrie in de practijk was toegepast, richtten sommige psychiaters hun belangstelling op de maatschappij als geheel.

Dr F. S. Meyers, jarenlang psychiater te Amsterdam, sociaal werker van de eerste rang, heeft een samenvattend overzicht gegeven van de psychologie van de normale en abnormale mens in onze samenleving. Vanzelfsprekend neemt de sociologie een belangrijke plaats in zijn boek in, immers, de sociale en sociologische factoren en omstandigheden zijn van groot belang voor de ontwikkeling van afwijkingen op geestelijk gebied. (Het is vooral dr Grewel die hierop in ons land gewezen heeft).

Problemen als voor- en nazorg bij neurotici, bij psychopathen, zwakzinnigen etc. worden in dit boek besproken en toegelicht — op grond van eigen ervaringen. Alcoholisme, criminaliteit, landloperij, zelfmoord en prostitutie worden behandeld in verband met sociale pathologie en psychopathologie. Opgemerkt moet worden, dat de psychopathologische grondslag van de gestoorde persoonlijkheid niet altijd die belangrijke plaats inneemt, die men gewoonlijk bij deze sociale afwijkingen aanneemt. Kortgeleden wees Grewel er nog op, in een beschouwing over de zelfmoord, dat de sociologische factoren veel belangrijker zijn dan de psychopathologische aanleg.

De talrijke citaten, vrucht van uitgebreide literatuurstudie, zouden bij een herdruk, die wij dit boek gaarne toewensen, wellicht vertaald kunnen worden, daar dit boek behalve voor psychiaters en juristen ook voor maatschappelijke werkers en allen, die zich met maatschappelijke problemen bezighouden, zeer aan te bevelen is, en niet allen die het zullen lezen, de vreemde talen volledig machtig zijn. Dr Meyers heeft met dit boek een uitstekende en zeer belangrijke samenvatting gegeven van de problemen der gezonde en zieke mens in de samenleving.

Een enkele opmerking nog n.a.v. dit boek: in het buitenland heeft men tegenwoordig leerstoelen in de sociatrie, in de sociale psychiatrie. Gezien de grote betekenis die de psychologie en psychiatrie heeft voor de samenleving en ook omgekeerd (al wordt door sommige psychiaters de invloed der sociologische factoren onderschat) zou het zeker aanbeveling verdienen, ook in ons land, een dgl. leerstoel op te richten. J.Z.B.

---

een bestuurslid van „Humanitas' is.

Het algemeen bestuur wordt gevormd door een voorzitter, een secretaris, een penningmeester, daarnaast de voorzitters van de 4 comm., terwijl tevens opneming is te overwegen van een militair of oud-militair.

Het „Thuisfront-Humanitas" is een onderdeel van de afd. Gouda van „Humanitas", maar werkt overigens zelfstandig, ook met eigen geldmiddelen.

Door de medewerking van de Demobilisatie Raad is reeds een lijst van militairen aanwezig. Bovendien zouden bij de aangesloten leden van de G.B.B. informaties zijn in te winnen omtrent in dienst zijnde of gaande militairen."

Waarheen met „Humanitas"?

Na met aandacht het artikel in het Nov.-nummer, van ons lid Luc. v. d. Lende te hebben gelezen, wilde ik hier gaarne mijn opmerkingen over plaatsen.

Schrijver betoogde o.a.: Waarom komen de mensen niet naar „Humanitas"? Er wordt niet genoeg reclame gemaakt. Persoonlijk vind ik, dat „Humanitas" geen handelsobject is, propaganda ware een betere keus.

Ook het feit, dat hij een beroep doet op het N.V.V., P.v.d.A., A.J.C. en andere socialistische bewegingen, om hun leden op te wekken, om gebruik te maken van „Humanitas", lijkt mij wat eenzijdig. (Zij hadden al lang lid moeten zijn.) Want, als ik mij goed herinner, heeft „Humanitas" geen uitgesproken politiek karakter en is men bij de oprichting van de Stichting „Humanitas" uitgegaan van de gedachte, alle buitenkerkelijken,, kleine vrijzinnige kerkgenootschappen enz. van allerlei politieke schakeringen samen te bundelen met het doel, maatschappelijk werk in de meest uitgebreide zin. Want immers, alle buitenkerkelijken zijn lang niet allen lid van de door schrijver aangehaalde partijen en verenigingen. Dat er nauwe samenwerking moet bestaan met bedoelde partij en verenigingen is juist, maar er zijn ook andere die

IN DE GREEP VAN HUMANITAS (3)

„Picu, waar blijf je met je vervolg-artikel"; aldus vroeg Faber mij bij een ontmoeting op het Centraal Bureau. Tot mijn schande moest ik bekennen, hiervoor nog geen pen op papier te hebben gezet en er danig mede in te zitten om er verder mede te gaan. Het is zo verbazend moeilijk voor een leek, om in een zo zwaarwichtig en geleerd orgaan als „Humanitas", een zo populair mogelijk artikel te schrijven.

Doch P.C.F. had geen genade en als gehoorzaam volgeling ben ik dus weer in mijn vulpen geklauterd.

„We gaan dus moeizaam verder en inderdaad meer en meer vooruit", luidde het slot van mijn vorig geschrijf. De sectie vrijwillige verzorgers loopt uitstekend en er wordt goed werk verricht. Voor het uitstapje naar het Troelstra-Oord werd door ons District op zeer korte termijn ongeveer honderd gulden bijeengebracht, hetgeen ongetwijfeld heeft bijgedragen tot het goede slagen van de excursie. Door de zeer welwillende en gewaardeerde medewerking van de Directie van het Hallen-Theater, zijn wij er in geslaagd de verzorgden iedere Vrijdagmiddag een gratis bioscoop-voorstelling te bezorgen, hetgeen in het leven van deze minstbedeelde medemensen wat afwisseling en vreugde brengt.

Hulde en dank aan bovengenoemde Directie, die dit mogelijk maakte. Wat zullen onze verzorgden, die zonder deze medewerking, zo goed als van alle geneugten verstoken zijn, genieten van deze nobele geste.

Wij zullen hier echter niet stil blijven zitten en voortgaan met het beramen van nieuwe plannen, om het sobere leven van deze groep mensen steeds aangenamer te maken.

In de sectie-reclassering is het ons gelukt een vaste groep ijverige en vertrouwde medewerkers te vinden, die het belangrijke reclasseringswerk op zich hebben genomen. Van gebrek aan „gevallen" is hier, helaas, geen sprake, zodat wij voor deze sectie niet om werk verlegen komen te zitten. Aan de organisatie valt nog wel een en ander te verbeteren, doch dit komt wel in orde.

Voor het „Thuisfront-Humanitas" hebben wij eveneens, althans voorlopig, een voldoende aantal werkers kunnen bijeenbrengen en een flink aantal gedemobiliseerden is reeds bezocht en van advies gediend. Het is prachtige sociale arbeid en wij hopen hier nog veel en goed werk voor te kunnen verrichten.

Behalve enkele gevallen valt er op het gebied der kinderbescherming en gezinsvoogdij nog zo goed als niets te verrichten en dus wachten wij maar af, wanneer ook hier werk aan de winkel zal komen.

Natuurlijk werkten wij ook mede aan het plaatsen van Weense kinderen en het deed goed de spontane bereidheid te constateren van de diverse gezinnen, die besloten hadden een kind tot zich te nemen.

Na een bestaan van nog geen drie jaren, hebben wij, na veel vallen en opstaan, dan toch wel iets bereikt, zij het nog maar weinig.

Of wij tevreden zijn? Bij lange na niet en er zal nog veel moeizaam werk moeten worden verricht, voor wij „Humanitas" op de plaats hebben gebracht waar zij behoort te staan.

En in de allereerste plaats moeten alle hens aan dek worden geroepen om de financiële basis danig te versterken. De propaganda zal krachtig ter hand moeten worden genomen en het aantal contribuerende leden belangrijk opgevoerd. Onze propaganda-vergadering in Westerwijk was een goed begin van deze actie en onze ijverige medewerkers zullen er op uit moeten trekken om sympathiserenden op de wekken voor het lidmaatschap. Zo goed als de kerkelijken hun plicht beseffen ten opzichte van het maatschappelijk werk, zo goed moeten wij onze mensen, de buitenkerkelijken, kunnen overtuigen van hun plichten ten opzichte van de medemens die hulp en steun van node heeft.

Wanneer de propaganda en het huisbezoek ernstig worden aangepakt kan succes niet uitblijven. Telkens weer aan word je getroffen door het grote aantal goed gezinde mensen en de opofferingen welke deze zich, in deze toch zeer moeilijke tijd, getroosten om de medemens te helpen. Ik denk hierbij aan hen die spontaan een Weens kind gedurende drie maanden tot zich namen en niet tegen het financiële offer opzagen hieraan verbonden. Over het algemeen, ja zo goed als geheel, waren het weer de arbeiders en kantoorbedienden die dit gemeenschapsoffer brachten en dit met genoegen hebben gedaan. Maatschappelijk werk van de eerste orde en een woord van grote waardering is ook hier zeker op zijn plaats!

Het wil mij voorkomen, dat onder deze mensen goed valt te werken voor het lidmaatschap van „Humanitas" voor zover zij nog geen lid zijn. Hier moet een goed arbeidsterrein liggen voor onze propaganda-actie en zo zijn er ongetwijfeld nog meerdere perspectieven. Er **moet** uitbreiding komen van het ledental van de afdeling Amsterdam. Willen wij in de hoofdstad iets gaan betekenen, dan moeten wij in de eerste plaats gaan zorgen voor geld, geld en nog eens geld.

Westerlingen en alle andere Amsterdammers, ik roep U op om aan de slag te gaan, volhardend en taai!

Een gegrepene gaat grijpen. Wie grijpt er mede?

PICU.

---

zeker niet moeten worden verwaarloosd. Socialisme is een binding zegt schrijver; „Humanitas" kan en moet ook een binding zijn van werkers en leden, die allen bezield zijn met één doel: de liefde voor hun medemens.

Waarheen met „Humanitas"? Dit mag geen vraag zijn, het moet luiden in **alle kringen:** Hier is „Humanitas".

Wij moeten er voor waken, ons zelf te blijven en niet onnodig een eng standpunt innemen. Juist om in ruime kring aandacht voor ons werk te vragen zal, zeker in de toekomst zeer veel werk door „Humanitas" worden verricht.

Hiermede hoop ik mijn kijk op het artikel van Luc. v. d. Lende te hebben gegeven.

H. VAN OOSTEN, Amstelveen.

Geen misverstand S.V.P.

Een onzer vrienden vestigt er onze aandacht op, dat in ons orgaan het woord **buiten-kerkelijk** nog al dikwijls voorkomt en dat soms dit woord wordt opvat in de betekenis van **anti-kerkelijk.** Het gevolg is, dat het woord buiten-kerkelijk wordt gebruikt als een middel om propaganda te maken niet **voor**, maar **tegen** onze organisatie.

Natuurlijk is het onmogelijk, om te voorkomen, dat door kwaadwillenden aan een bepaald woord een andere betekenis wordt toegekend dan door de gebruiker wordt bedoeld.

Om echter elk misverstand te voorkomen, zij het hier nog eens uitdrukkelijk vermeld: Humanitas is

niet **anti-kerkelijk.** Het woord „buiten-kerkelijk" is een verzamelbegrip. Onder de buiten-kerkelijken treffen we aan personen, die, hoewel „gelovig", een band met een bepaald kerkgenootschap niet op prijs stellen, en personen, die buiten-kerkelijk zijn in deze zin, dat ze zich meer gevoelen aangetrokken tot de opvattingen van het Humanistisch Verbond, welk Verbond trouwens evenmin anti-kerkelijk in ingesteld. Deze groepen werken in „Humanitas" rustig samen en „Humanitas" wil zijn het ontmoetingsvlak voor de verschillende groepen van buiten-kerkelijken.

Bovenstaande houdt niet in, dat „Humanitas" zich niet zou interesseren voor de levens- en wereldbeschouwing. Onze voorzitter, mr dr J. in 't Veld heeft het meermalen aldus gesteld: We gaan uit van de opvatting, dat maatschappelijk werk moet berusten op een levensbeschouwing. Voor de buitenkerkelijken, die medewerken aan het maatschappelijk werk is het dus van betekenis, dat zij zich verdiepen in de vraag, op grond van welke levensbeschouwing zij deze arbeid willen verrichten.

Ten opzichte van degenen, die zich niet stellen op „christelijke' basis, kan de doelstelling van het Humanistisch Verbond de levensgrondslag zijn en derhalve wordt samenwerking, ook met het Humanistisch Verbond op prijs gesteld. Op geen onzer leden of medewerkers zal dwang of druk worden uitgeoefend, maar dit sluit niet uit, dat wij blijven zeggen: een levensbeschouwing is voorwaarde voor het verrichten van het maatschappelijk werk, in het bijzonder, wanneer het gaat om het verlenen van geestelijk-morele steun.

Wie hieruit wil afleiden, dat „Humanitas" antikerkelijk is, ga zijn of haar gang, maar degene, die dat doet, mist stellig een der grondtrekken, die naar onze mening, bij ieder, die maatschappelijk werk wil verrichten op onze algemene grondslag, aanwezig moet zijn, en dat is de deugd der verdraagzaamheid.

Men bestrijde ons, geen bezwaar, maar één voorwaarde stellen we, en dat is deze: in de drie jaar, dat ons orgaan verschijnt, hebben we, bij verschil van inzicht altijd getuigd van onze waardering voor de andere instellingen van maatschappelijk werk en we hebben getracht de opvattingen van anderen te verstaan, zoals die door hen in woord en geschrift worden beleden.

We hopen en vertrouwen, dat anderen in hun beoordeling van „Humanitas" zich ook op dit standpunt willen plaatsen.

We zijn niet anti-dit en anti-dat, maar we zijn **voor** „Humanitas" en we zullen de opvattingen van „Humanitas" met alle kracht propageren en verdedigen.

P. C. F.

* *Afdelingsnieuws* *

AMMERSTOL

Daar heeft men er wat je noemt steeds meer „zin" in. De secretaris bericht ons, schrijvende over de groeiende geestdrift voor ons werk, dat deze geestdrift ook aanwezig is bij de voorzitter. „Zo hard hij er tegen was, om met „Humanitas" te beginnen, zo'n harde voorvechter wordt hij nu voor uw Stichting." Daar zal onze vereniging de vruchten van plukken in de streek van Ammerstol—Bergambacht, daarvan zijn we overtuigd.

AMSTERDAM

Onze medewerkers (sters) en verdere belangstellenden verwachten we op de eerstvolgende bijeenkomst, welke gehouden wordt op Woensdag 12 Januari 1949 bij de A. M. V. J., ingang Leidschebosje. 20 uur.

Ons uit Amerika teruggekeerde bestuurslid Mej. A. Stolk, spreekt over: „Amerika en Maatschappelijk Werk".

Op ons programma staat verder een vergadering, waartoe we alle medewerkers (sters) en begunstigers (sters) uitnodigen, te houden op Woensdag 16 Februari. Hier spreekt de secretaris van het Hoofdbestuur P. C. Faber over „Van Stichting tot Vereniging".

In het huishoudelijke gedeelte zal onze Amsterdamse Afdeling tot de Verenigingsvorm overgaan, een bestuur kiezen, etc. Een convocatie wordt aan alle medewerkers (sters) en begunstigers (sters) gezonden.

Deze bijeenkomst zal worden gehouden in „Het Anker", Prins Hendrikkade 142.

Noteren onze Amsterdamse vrienden deze twee data reeds?

Tienduizend loten staan in Amsterdam uit en we verwachten dat er nog wel een fikse nabestelling nodig is!

GOUDA

Onze voorzitter, T. J. Lugthart kreeg zitting in het bestuur van de Stichting voor Maatschappelijk Werk in Zuid-Holland. Een erkenning mede van ons werk en ook van de betekenis voor onze andere tien Zuid-Hollandse afdelingen.

RHENEN

spande zich in, om deel te kunnen nemen aan het werk der kinderbescherming. Helaas werd op aanbiedingen aan de betreffende autoriteiten dienaangaande nimmer bericht ontvangen. Inmiddels zit men echter niet stil in andere gebieden, enthousiast als men is teruggekeerd van onze najaarsvergadering.

ZUID-LIMBURG

Het is nog altijd een hele reis van Amsterdam naar Brunssum. Een spreekbeurt daar te vervullen is geen kleinigheid.

Boetje was er al eens heen geweest, om het eerste contact te leggen en nu was ik er dan heengegaan. Een lange reis... maar het resultaat was meer dan ik verwachtte. Ik had mij zo voorgesteld, dat de bespreking zou lopen over de voorbereiding van een afdeling, maar die hard-lopende Zuid-Limburgers waren al veel verder. Er was reeds — zij het dan min of meer clandestien — een afdeling tot stand gebracht en ik had niet anders te doen, dan de officiële doopplechtigheid te vervullen. Het behoeft wel geen vermelding, dat ik volgaarne aan het verzoek voldeed en het is met evenveel genoegen, dat ik thans in ons orgaan vermeld: De afdeling Zuid-Limburg van „Humanitas" is tot stand gekomen.

We begrijpen volkomen, dat voor onze vrienden daar een moeilijk werk valt te verrichten, maar we zijn er van overtuigd, dat ze zullen volhouden en... zullen slagen.

Vrienden in Zuid-Limburg, ook van deze plaats af roep ik jullie een hartelijk welkom toe in onze gelederen en ik hoop, dat onze samenwerking van de meest prettige en aangename aard kan zijn.

P. C. F.

Het bestuur van onze Zuidlimburgse afdeling werd aldus samengesteld: J. van der Woude, Pelikaanstraat 19, Heerlerheide, voorzitter; J. J. v. Brouwershaven, Vrijheerenberg 35, Heerlerheide, penningmeester; mevr. M. Paulen—Gerritsz, 7e Akerstraat Noord, Treebeek, secretaresse; mevr. M. Alstein, Treebeek; mevr. Van der Doe—Bate, Treebeek.

N.V. DE ARBEIDERSPERS - AMSTERDAM